

4087 ALCHEMICA (F)

Vellum, $8 \times 5\frac{3}{4}$ in., iv + 278 ff + i numbered by a xviii cent. hand (233 is omitted, 262 is used twice), single column, 34 lines to a page. ^{Circa A.D. 1400 in a} ~~Early xv cent.~~ small and rather current hand, with red headings, paragraph marks in red or blue, blue initials with conventional foliage filling and red flourishing, the capitals in the text sometimes touched with red. Folio i has a full serrated border, with conventional foliage on hatched ground at the four corners.

¹² (ad, one) 4 flyleaves ^(the first a pastedown) 1-11 ¹² a¹² (wants 2) b-o¹² p¹² (wants 6) q, - t¹² v¹⁰ x¹² (wants 7-12). 1 flyleaf (a pastedown); catchwords and signatures
Contemporary leather over oak boards to 5 bands, with rough and crude blind tooling; brass seatings for catch and clasp ^{the clasp} now gone

2° f^o supra substantiam

1-30 (1). [THOMAS Capellanus, De essentiis essentialium]

Magnifico principi ac illustrissimo domino domino R. [Roberto] ~~frater T de ordine medicorum eius Capellanus etc.~~
~~primogenito regis Iherusalem et Sicilie dei gratia etc.~~ Cum prima causa et summa ex altitudine sapientie — in vestra] gratia commendatum. Hic autem liber de essentiis intitulatus duos libros continet principales etc. Primus autem continet novem tractatus — Nunc de esse et essentia accidentium. Incipit primus liber. Tractatus primus et essentia divina et esse. Primum capitulum de divinitate. Quoniam divina potentia est infinita — aut vix possunt alii pervenire domino dirigente quem benedicamus in secula seculorum Amen. Bk II (26) Cf. Lynn Thorndike, History of magic and experimental science, III (New York, 1934), 136-9, 684-6

364. b. 28. 4 -

30-36 (2) Compositioes diversorum ignium. Nota bene. Suis suis amicus amico Anselmo Ferarino — et gloriam conferat in

P706.c.1

futuro. Amen The prologue to the Eighty-eight Natural Experiments of RAZI, printed by V. Rose, Ptolemaeus und die Schule von Toledo (Hermes, VIII, 1874, 339) Followed (30^b) by the incipit liber ignium a MARCO greco descriptus cum virtus et efficacia ad comburendum hostes tam in mari quam in terra plurimum efficax reperitur etc. Recipe sandarace pure - Et non potest custodiri nisi in vase vitreo.

360.b-89.26-

Explicit Cf. M. Berthelot, La chimie au moyen âge, I (Paris, 1893), 100-20; Thorndike, Op. cit., II, 784 33-36. A collection of miscellaneous receipts, the first headed Pro azuro faciendo, and the fifteenth and last Ad faciendum ignem grecum, ending imperfect with the loss of leaf

37-38(3). [HERMES, De quatuor partibus], beginning imperfect after the loss of a quire in particula secunda, vineta stelle cui lapsis convenit - et coagulatum galle arsenicum cum forti vino. Explicit liber Hermetis de 4 partibus Part 3 is also imperfect with the loss of 1 leaf following 37

38-40^b(4). Incipiunt figure septem Planetarum et scias quod in istis - vel ollam illam extra villam et fiet quod vis. Explicit tractatus de 7 figuris 7 Planetarum

40^b-44(5). [GEBER, liber de xxx verbis] Tam tu scis qui in hanc queris doctrinam - quod facias donec tuus numerus compleatur. Explicit liber de triginta verbis

44-46(6). Incipit liber a. b. c. dictus Habebatur de limatura eris libras 6 vel plus - ad huius operis perfectionem Vide infra see also below, art. 20

46^b-54(7). Incipit epistola AVICENNE. Avicene de Alkymia et est bonus liber. Pertractata inter me et Hasyn sunt eo quod ipse scit - non est ignis et citrinum completur quatuor rotis. Explicit epistola Avicenne Abyncene

L. 539-

Printed by L. Zetzner, Theatrum Chemicum, IV (1659), 863-75

54-61 (8). [RICARDUS de Furnivall, de arte alchemica] Dixit
 Arthurus expositor huius operis accipi — exivit plia
 principis ita nuda etc. Explicit tractatus Magistri Ricardi
 Fornivale de alkimia Marginal drawings occur on
 56^b, 57^b, 58^b

61-71 (9). [ALBERTUS Magnus, de plantationibus arborum] Modus
 incisionis arborum multiplex est — que resident in fundo
 vasis ne putrescant. Explicit tractatus Alberti de plan-
 tationibus arborum et conservacione vini. Amen 71^b
 blank

72-128^b (10). [ALBERTUS Orlamundensis, Philosophia pauperum]
 Philosophia dividitur in 3 partes — et hec de anima et
 potencies anime dicta sufficient. Followed (125^b) by an alpha-
 betical table in double columns. The Philosophia pau-
 perum v Summa philosophiae naturalis formerly attrib-
 uted to Albertus Magnus and Roger Bacon M. Grabmann,
 Beitr. z. Gesch. d. Philos. d. Mittelalters (Münster i. W.,
 1918), 20, ii

129-130^b (11). [MERCUR ad Fledinum, Liber Rebis] Dixit Mercuris
 ad Fledinum serva quod dicam tibi — quoniam ipse est
 iusticia. Expletus est liber de rebis

130^b - 132 (12). [ANON., Liber duodecim aquarum] Libelli huius series
 xij splendet capitulis — et domos illuminat et operi sum-
 me necessaria. Explicit liber duodecim aquarum etc.
 Cf. Thorndike, Op. cit., II, 798

132^b - 155 (13). [Roger BACON, Breve breviarium de dono dei] Breve bre-
 viarium breviter abbreviatum sufficit intelligenti — et
 studios liberalibus eruditi. Explicit breve breviarium

45b.c.91.591 No. 20 in the bibliography of A. G. Little, Roger Bacon Essays
 (Oxford, 1914), 396-7 to whose list of MSS this may be added

155-156 (14). [EUTHESIA et MARIA prophetissa, Liber de spiritu
 occultato] Cum quæris quid est spiritus occultatus in
 sulphure et arsenico — ad masculinum et feminam est

- Philosophice preferenda. Explicit liber de spiritu occultato alkimie
- 156-159^b (15). [NICOLAUS, Ad Guilielmum de arte alchemica] Septem sunt corpora [scilicet] Saturnus, Jupiter — ardem per totam diem cum folle. Explicit Tractatus Nicholai
- 159-169^b (16). [Tractatus alchemicus] Quidam accepit una[m] unciam et dimidiam unciam de kibrit — et postea congelet et habebit vermillionem fixum
- 169-172^b (17). Incipit expositio bona super librum O venerande pater. In nomine patris et filii et spiritus sancti Amen. Ad cognitionem cuiuslibet sciencie — in principio istius libelli mediante igne lento An exposition of the tractate Semita semitae of Arnaldus de Villanova
- 172^b-190^b (18). Incipit liber Arithmetice. Quantitatum alia continua que magnitudo dicitur — Ista ergo sufficiunt pro sententia huius libri etc. Recce finis. The Arithmetic of Simon BREDON, ed. P. Ciruelo, as Thomas Bradwardine, Paris, 1495/6 (GW5003) Cf. Thorndike, Op. cit., III, 521-3
- 191-193^b (19). [Tractatus alchemicus] Summe de kibrit oleo coctum et invenies quod cupis deo tribuente de fratre Esberto. Explicit bonum opus
- 193^b-195^b (20). Incipit liber vocatus a. b. c. Habetur de limatura eris libras 6 — ad huius operis perfectionem. Explicit liber a. b. c. Vide supra, art. 6
- 196-207^b (21). Incipiunt Secreta fratris ALBERTI Coloniensis. Sicut dicit philosophus omnis scientia est de genere bonorum — aliquid utilitatis inveniat. Expliciunt Secreta Fratris Alberti Coloniensis Ordinis fratrum Predicatorum etc. Pt II (De virtutibus lapidum, 198^b), III (De virtutibus animalium, 204^b) Cf. Thorndike, Op. cit., II, 721 seq.
- 207^b-214 (22). Proprietates animalium piscium et vermium extracta a libro ALBERTI [Magni] de ordine predicatorum Asinus

est animal notum valde — et quod tactum fuerit mittat in virorem. Explicunt proprietates et opera animalium etc. extracta de libro Alberti quem composuit de moribus et naturis animalium per shkzm de dzud h3 etc.

215-230(23). [Roger BACON, Tractatus trium verborum, or Epistolae tres ad Johannem Parisiensem] i (215). [De separatione ignis ab oleo] Cum ego Rogerus rogatus a pluribus — quia omnia vera includuntur in ea. Vale et valeant qui te valere desiderant. Explicunt M3ensm et Orkmsm etc.
 ii (216). [De modo miscendi]. Cum tibi promisi mittere duas cedulas subsequentes — quia satis habes sed ea habebis cum deo et spiritu sancto qui vivit etc. Amen. Explicunt m3hst monozdhs m eiusdem ut supra. iii (218^b). [De ponderibus]. Cum de ponderibus utilis sit distinctio — cum auxilio unius Dei in trinitate et trinitatis in unitate. Vale. Explicunt Verdhs m muezdhs m Rlich azd ad fratrem hlqznuē de ozrht alk. Blank spaces are left on 22 verso and verso No. 22 in Little, Op. cit., 398 to whose list of MSS this may be added

230-244(24). [ARCHELAUS Philosophus, De corporibus et spiritibus] Incipit in nomine domini brevis expositio summe totius libri mineralis — et ad lunam faciendam infinitum et ultra per quod vivit deus benedictus in secula Amen. Explicunt liber de corporibus et spiritibus Cuius libri est auctor Archelaus philosophus inter omnes huius scientie sequaces precipuus Cf. Thorndike, Op. cit., II, 783 note

244^b - 254^b(25) Incipit liber de secretis nature secundum diversos auctores et dicitur liber DIASCORIDIS de fisis ligaturis et sunt hic plura bona nota. Nemo equus inter stolidos reputari debet — multi sapientes expertum fuisse communiter affirmant

255-264(26). [KHALID Rex et MORIENUS Romanus, Interrogationes et responsiones]. O Moriene primum querere libet — in

aurum purissimum convertetur. Sit ergo deus benedictus per
cuncta seculorum secula. Amen Printed by J.J. Manget,
Hh. 2.5 Bibliotheca chemica curiosa, I (Geneva, 1702), 513-19

264-269^b (27). [Synonyma alchemica]. Animal id est antropos — zersum
est quod egreditur de auro quando purgatur. Explicunt
Synonoma Alkemye

269-275^b (28). [PETRUS Hispanus, Thesaurus pauperum]. Si capilli
capitis cadunt — si ex ea irroretur domus. Explicunt
experimenta probata a Magistro Petro Hispano Cf. Thon-
dike, Op. cit., II, 490-8, 514-16

275^b-278 (29). Incipiunt nomina sinonoma in Alkemia et primo de
nomibus incipientibus per A. Attramentum id est vitro-
leum — zei id est vitreolum. Explicunt Synonoma

278 (30). A receipt for the cure of infirmity of the knees by means
of poultice, praise and prayer. Qui Raphaelom nich-
angelum — suum sanat per angelum (Analecta Hymnica,
8.55.14² xxviii, 290). Ora pro nobis beate Cuthberte Oracio. Omni-
potens sempiternus deus qui in meritis sancti Cuthberti —
nos facias precibus adiuvare Medicina beati archan-
geli Raphaelis pro infirmitate genu sancti Cuthberti.
Coque inquit triticeam in lacte farinam et hac con-
fessione calida tumorem superunge et sanaberis

(B. Colgrave, Two lives of St Cuthbert, Cambridge, 1940,
p. 160) et die antiphonam predictam cum oracione pre-
dicta et Pater noster cum Ave

278-278^b (31). Aqua que lucent de nocte ut luna fit hoc modo. Accipe
de vermibus que lucent de nocte super terram —, followed
by other receipts

ii^b. A fragment of a receipt (xv) iii. Scribbles iv. A riddle
in verse (xv). De flenti puero plaide solamine vo... —
i and v^b pasted down; i^b, ii, iii^b, iv^b, v blank

On iv the xv/xvi cent. inscription Liber Edmundi Rey
his... in... In the upper margin of f. 1 the inscription

(xvii) Georgii Pen Liber; the name and initials are repeated at the foot of 278^b. Inside the front cover the armorial bookplate of Reginald Cholmondeley of Cudwer Hall, Salop. Bought from Quaritch by Samuel Sanders, 21 August 1889, and bequeathed by him in 1894 (SSS.16.1)

D. W. Sizer, Cat. ^{Latin &} vernacular alchemical MSS
3 vols (Brussels, 1928-31) 850 . c. 628 -